

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія управління

Рівень вищої освіти: Бакалавр

Освітня програма: Філософія

Спеціальність: 033 Філософія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія управління
Освітня програма	Філософія
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	033 Філософія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	Другий / Другий
Викладач (-і)	Дойчик Максим Вікторович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та релігієзнавства
Контактний телефон викладача	0955702451
Е-mail викладача	maksym.doichuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денна форма навчання (лекції, семінарські заняття)
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1328/
Консультації	Консультації проводяться у вівторок 11.55 відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kfsr.pnu.edu.ua/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження тематики та змісту індивідуальних науково-дослідних завдань. Онлайн консультації можуть бути організовані за бажанням студентів з використанням Viber (+380955702451).
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Філософія управління» читається студентам ОР магістр першого курсу спеціальності 033 – Філософія. В межах лекційного викладу та семінарської практики з «Філософії управління» акцент робиться на історико-філософському та проблемному аспектах курсу, а також на опрацюванні ключових ідей та понять, аналізі сучасних підходів до вирішення найважливіших управлінських проблем.</p> <p>Курс лекцій присвячено теоретико-методологічним проблемам дослідження філософії управління, історії становлення філософії управління як науки, визначається об'єкт та предмет філософії управління, її завдання, розглядаються основні поняття і категорії предметного поля, принципам і моделям управління. Зміст семінарських занять цілком корелює з лекційним матеріалом, оскільки їхня мета полягає у поглибленому вивченні матеріалу, що, як передбачається, дозволить студентам виробити власну світоглядну позицію. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування філософської наукової літератури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета: висвітлення проблем філософії управління як галузі наукового знання, дослідження специфіки соціальних відносин у процесі управління та ознайомлення з особливостями філософського аналізу управлінських процесів.</p> <p>Завдання: ознайомлення з основними філософськими теоріями і підходами до управління; засвоєння основних категорій і понять філософії управління; ознайомлення зі специфікою управління соціальними процесами на різних рівнях реалізації</p>	

управлінської діяльності; ознайомлення з особливостями філософського аналізу процесів управління і практикою застосування його результатів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: зміст понять і категорій філософії управління; основні етапи розвитку філософії управління; мати уявлення про головні проблеми філософії управління й теоретико-методологічні підходи до вивчення специфіки соціальних відносин у процесі управління.

вміти: застосовувати одержані знання у навчальній та професійній діяльності, орієнтуватися у світоглядних парадигмах, використовувати методи філософії управління для аналізу та вирішення проблем управління.

4. Загальні та фахові компетентності

Загальні компетентності:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді та автономно;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність бути критичним, самокритичним і відповідальним.

Фахові компетентності:

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом філософії управління;
- здатність самостійно досліджувати теоретичні та прикладні проблеми філософії управління;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз особливостей поглядів мислителів різних історико-філософських періодів на проблеми управління;
- розуміння змісту найважливіших управлінських проблем.

5. Програмні результати навчання

Вивчення курсу «Філософія управління» забезпечує такі **програмні результати навчання:**

- вміти ефективно працювати з необхідною інформацією для розуміння управлінських проблем;
- вміти вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі філософії управління;
- розуміти основні проблеми філософії управління та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- аргументовано пропонувати власні способи вирішення управлінських проблем.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
2	Усі	2	вибіркова

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Змістовий модуль 1. Філософія управління..			
<p>Тема № 1. Філософія управління: як наука та навчальна дисципліна.</p> <p>1. Філософія управління: концепція, об'єкт, предмет. 2. Суб'єкт та об'єкт управління. 3. Типи управління. Роль потреб та інтересів у формуванні мотивів і цілей управлінської діяльності. 4. Принципи соціального управління. 5. Методи соціального управління.</p>	4	4	16
<p>Тема № 2. Історія філософського осмислення феномену управління.</p> <p>1. Проблема управління у філософії Стародавнього світу. 2. Обґрунтування управлінських функцій в філософії Середніх віків та епохи Відродження. 3. Філософські основи управління суспільством у філософії Нового часу.</p>	2	4	8
<p>Тема № 3. Сучасний стан філософського осмислення феномену управління.</p> <p>1. Класична школа наукового управління (Ф. Тейлор, А. Файоль, М. Вебер, М. Фолетт). 2. Школа «управлінських відносин» (Е. Мейо, А. Маслоу, Ф. Герцберг). 3. Теорія стилів керівництва (Д. Макгрегор, Р. Танненбаум, У. Шмідт, Р. Лайкерт, Б. Басе). 4. Емпірична теорія управління (П. Друкер, Л. Ньюмен, У. Демінг). 5. Теорія комплексного підходу до управління Г. Лівігта. 6. Системний підхід до організації управління (Г. Саймон, А. Етціоні). 7. Теорія ситуаційного лідерства (П. Херсі, К. Бланшард).</p>	4	6	16
<p>Тема № 4. Філософські засади прийняття управлінських рішень.</p> <p>1. Поняття та сутність управлінського рішення, його типологія та класифікація. 2. Головні моделі та технології прийняття управлінського рішення. 3. Основні етапи прийняття управлінського рішення.</p>	2	4	20
Змістовий модуль 2. Контрольна робота.			
Підсумкова тестова контрольна робота			
		ЗАГ.:	12 18 60
7. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання	При виставленні заліку (мінімум 50 балів, максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), здобуті при		

курсу	<p>поточному оцінюванні, контрольному тестуванні під час аудиторних занять (45 балів), при виконанні підсумкової контрольної роботи (25 балів), при виконанні одного індивідуального завдання (25 балів), а також бали, отримані за відвідування лекцій (5 балів).</p> <p>Студент, який не набрав 50 залікових балів за відомістю №1, користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне тестування.</p> <p>Студент, який не набрав мінімальних 50 залікових балів (з можливих 100 балів) за відомістю №1, користується повторним правом на складання заліку за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне тестування.</p>			
Шкала оцінювання: національна та ECTS	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D		
	50 – 59	E	задовільно	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами письмової модульної тестової контрольної роботи. Робота виконується на 9 семінарському занятті та охоплює весь зміст навчальної дисципліни. Максимальний бал за контрольну роботу становить 25 балів.			
Лекційні заняття	Максимальна кількість балів за відвідані лекційні заняття може становити 5 балів.			
Семінарські заняття	Оцінюється робота студентів на 9 семінарських заняттях упродовж семестру за усний та тестовий компоненти цієї роботи. Максимальна кількість балів за роботу на семінарських заняттях може становити 45 балів.			
Індивідуальне завдання	Максимальна кількість балів за виконання індивідуального завдання (мультимедійної презентації) може становити 25 балів.			
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>При виставленні заліку (мінімум 50 балів, максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному оцінюванні, контрольному тестуванні під час аудиторних занять (45 балів), при виконанні підсумкової контрольної роботи (25 балів), при виконанні одного індивідуального завдання (25 балів), а також бали, отримані за відвідування лекцій (5 балів).</p> <p>Студент, який не набрав 50 залікових балів за відомістю №1, користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне тестування.</p>			
Підсумковий контроль	Залік			
7. Політика курсу				
1. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт,				

презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному студенту індивідуально. Неприпустимими є плагіат та списування.

2. Присутність і робота студентів на лекційних, семінарських заняттях є обов'язковою. Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання, письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових індивідуальних завдань, презентацій. Під час навчання в режимі онлайн присутність студента фіксується за наявності включеної відеокамери та прописаного ідентифікатора (прізвище та ім'я студента). Теоретичні матеріали з курсу, а також додаткові ресурси для його засвоєння є доступними на сайті дистанційної освіти (за поданим вище посиланням), у бібліотеці університету та у форматі електронної інформації на сайті бібліотеки університету <http://lib.pnu.edu.ua/>, <https://d-learn.pnu.edu.ua/>.

3. При виставленні заліку (мінімум 50 балів, максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному оцінюванні, контрольному тестуванні під час аудиторних занять (45 балів), при виконанні підсумкової контрольної роботи (25 балів), при виконанні одного індивідуального завдання (25 балів), а також бали, отримані за відвідування лекцій (5 балів).

Студент, який не набрав 50 залікових балів за відомістю №1, користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне тестування.

4. Контактні дані для онлайн допомоги та консультування:

Викладач: Дойчик Максим Вікторович, maksym.doichyk@pnu.edu.ua,

Студентська академічна група у viber.

Онлайн консультації також можуть проводитись з використанням Viber (+380955702451).

5. Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Неетична поведінка, порушення академічної доброчесності можуть призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-perevedennia-vidrakhuvannia-ta-ponovlennia-studentiv-vyshchychkh-zakladiv-osvity-1996.pdf>

8. Рекомендована література

1. Бакаленко О.А. Психологія управління: навч. посібник. Харків: ХНУРЕ, 2020. 120 с.
2. Белікова Ю.В. Становлення та переваги емоційного лідерства. *Український соціум*. 2012. №2(41). С. 7-16.
3. Бех Ю.В. Філософія управління соціальними системами : монографія. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. 623 с.
4. Войтко С.В. Лідерство та антикризовий менеджмент: підручник. Київ: КП, Виж-во «Політехніка», 2021. 194 с.
5. Гудков С. Філософія управління як парадигма виживання. *Вісник КНЕУ*. 2015. №3. С. 22-30.
6. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.management.com.ua/hrm/>
7. Кісіль З. Р. Основи управління : посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 232 с.
8. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: Підручник. К.: Знання України, 2007. 360 с.
9. Кремень В. Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: Підручник. Вид. 2-ге, доп. і перероб. Харків: НГУ «ХП», 2008. 524 с.
10. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. Івано Франківськ. «Лілея НВ». 2015. 296 с.
11. Методи сучасної теорії управління: підручник / А.П. Ладанюк, Н.М. Луцька, В.Д. Кишенько, Л.О. Власенко, В.В. Іващук. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 368 с.
12. Проблема управління суспільством в історії філософської думки / Герасимчук А.А.,

Тимошенко З. І. Курс лекцій з філософії : Навч. посіб. К. : Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ. систем, менеджм. і бізнесу, 1999. 422 с.

13. Угрин О. Г. Психологія управління: практичний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 164 с.
14. Філософія управління персоналом: Монографія / Під ред. В.Г. Воронкової. – Запоріжжя : Видавництво Запорізької державної інженерної академії, 2005. 472 с.
15. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління. Підручник. 3-тє вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2011. 664 с.
16. Чорний А. В. Сучасні теорії лідерства: загальний огляд та структурна модель. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2018. № 9(37). С. 78–8.
17. Doichyk M. Protestant view on Human Dignity from the perspective of Max Weber's methodological individualism: social potential. *Релігія та Соціум: міжнародний часопис*. 2018. № 1-2 (29-30). С. 71–77.
18. Doichyk M. Cultivating dignity in Jean-Jacques Rousseau's social-ethical conception: gender aspect. *Вісник Прикарпатського університету. Філософські науки*. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018. Випуск 21. С.16–22.
19. Doichyk, M., & Doichyk, O. (2019). The Idea of Dignity in Contemporary Scientific Discourse. *Epistemological Studies in Philosophy, Social and Political Sciences*, 2(2), 3-12. <https://doi.org/10.15421/341919>
20. Duliba, Y., Ovcharuk, S., Doichyk, M., Hoian, I., Vergolyas, M., & Sarancha, I. (2022). The Transformation of the Global Civil Society during the Covid-19 Pandemic. *Postmodern Openings*, 13(1), 436-449. <https://doi.org/10.18662/po/13.1/406> (Web of Science).
21. Prepotenska, M., Ovsiankina, L., Smyrnova, T., Rasskazova, O., Cherednyk, L., & Doichyk, M. (2022). Tolerance as a Communicative and Socio-Cultural Strategy of Social Agreements. *Postmodern Openings*, 13(1), 291-312. <https://doi.org/10.18662/po/13.1/397> (Web of Science).
22. Doichyk, M., & Doichyk, O. (2021). Epistemological Premises for the Concept of Dignity in John Locke's Philosophical Discourse. *Epistemological Studies in Philosophy, Social and Political Sciences*, 4(1), 3-12. <https://doi.org/10.15421/342101>

9. Програмові вимоги

Перелік питань для підсумкового контролю з «Філософії управління».

Форма контролю – залік

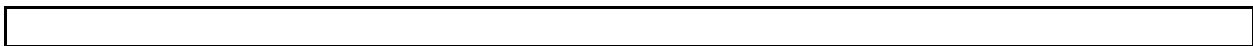
1. Об'єкт і предмет філософії управління.
2. Основні завдання, функції та методи філософії управління.
3. Співвідношення соціального менеджменту і філософії управління. Інтегративний характер філософії управління по відношенню до інших наук соціо-гуманітарного профілю.
4. Актуальні проблеми сучасної філософії управління.
5. Суспільна потреба в управлінні та соціальні наслідки.
6. Соціальна природа управління. Зміст та специфіка соціального управління.
7. Суб'єкт, об'єкт соціального управління. Сутність цілепокладання в процесі управління.
8. Поняття управлінських відносин.
9. Принципи та закони соціального управління.
10. Функції соціального управління.
11. Соціальне прогнозування в управлінні: сутність, функції.
12. Періодизація основних етапів розвитку управління як науки.
13. Проблема управління у філософії стародавнього світу. Концепція «гуманного управління» Конфуція.
14. Управління як особлива форма діяльності людини в античній філософії докласичного і класичного періоду. Методологічні основи управління в філософії Аристотеля.
15. Обґрунтування управлінських функцій в філософії Середніх віків. Теологізація системи

- управління в умовах середньовіччя. Секуляризація управлінських функцій в філософських поглядах мислителів Відродження.
16. Світоглядно-методологічні основи управління суспільством в філософії Нового часу та Просвітництва. Емпіризм та раціоналізм – теоретична основа системи управління в XVII-XIX ст. Р. Оуен – філософ і реформатор менеджменту. Проблеми управління суспільством у класичній німецькій філософії. Кантівське розуміння системи управління людьми. Управління в фіхтеанській філософії дії. Система «керівник – підлеглий» в філософії об'єктивного ідеалізму Г. Гегеля.
  17. Класичний етап розвитку філософії управління. Вплив наукових здобутків О. Конта, Е. Дюркгейма, К. Маркса на становлення та розвиток філософії управління.
  18. Класична школа управління: Ф. Тейлор, А. Файоль, М. Вебер. Концепція управління М. Фолетт.
  19. Теорія «людських відносин» (Е. Мейо, А. Маслоу, Ф. Херцберг).
  20. Основні характеристики сучасного етапу розвитку філософії управління: емпірична школа управління, системний та ситуаційний підходи до управління.
  21. Теорія стилів керівництва (Д. Макгрегор, Р. Танненбаум, У. Шмідт, Р. Лайкерт, Б. Басе).
  22. Емпірична теорія управління (Л. Ньюмен, У. Демінг).
  23. Теорія комплексного підходу до управління Г. Лівітта.
  24. Системний підхід до організації управління (Г. Саймон, А. Етціоні).
  25. Теорія ситуаційного лідерства (П. Херсі, К. Бланшард).
  26. Розвиток вітчизняної соціології управління: представники та основні ідеї, проблематика досліджень.
  27. Особливості американської системи управління.
  28. Особливості японської системи управління.
  29. Поняття управлінського рішення, його види, типи.
  30. Етапи прийняття індивідуального управлінського рішення.
  31. Етапи прийняття колегіального управлінського рішення.
  32. Функції контролю за виконанням управлінського рішення, його різновиди.
  33. Критерії ефективності соціального управління.
  34. Роль ризику в процесі прийняття управлінського рішення.
  35. Критерії ефективності управлінського рішення.
  36. Особливості індивідуальних і групових форм прийняття управлінських рішень.
  37. Визначення соціального інституту, класифікація соціальних інститутів.
  38. Держава як головний інститут управління.
  39. Громадянське суспільство як суб'єкт управління.
  40. Самоуправління: форми та методи реалізації.
  41. Характеристики організації як соціального феномену.
  42. Неформальні та формальні типи організацій.
  43. Ієрархічний та координаційний принцип управління. Умови успішного функціонування організації.
  44. Поняття влади та ієрархії в управлінні.
  45. Типи соціального управління суспільством та стилі керівництва в організаційних структурах.
  46. Авторитарний стиль управління.
  47. Ліберальний стиль управління.
  48. Демократичний стиль управління.
  49. Проблема бюрократизації в соціальному управлінні.
  50. Роль інформації в управлінні соціальними процесами.
  51. Роль комунікацій в системі управління.
  52. Управлінська культура: поняття, структура, розвиток.
- Управлінські цінності, традиції, пріоритети у вітчизняній моделі управління.

Підготував: Дойчик М.В.

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Викладач

М.В. Дойчик